

Dosarul nr. 1ra-2286/2021
1-20003519-01-1ra-27122021

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte - Toma Nadejda,
Judecători - Plămădeală Ghenadie, Catan Liliana,
Țurcan Anatolie, Cobzac Elena

Judecând recursul ordinar declarat de către avocatul *Musteață Sergiu* în numele inculpatului Gavrilița Dinis, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Gavrilița Dinis xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxxx,

privind aplicarea măsurii de constrângere cu caracter medical.

Termenii de examinare:
prima instanță: 12.01.2020 – 31.03.2021;
instanța de apel: 20.04.2021 – 22.09.2021;
instanța de recurs: 27.12.2021 – 17.05.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari din 31 martie 2021, **Gavrilița Dinis xxxxx** a fost absolvit de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 171 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta prejudiciabilă a fost comisă *în stare de iresponsabilitate*.

S-a aplicat față de inculpatul Gavrilița Dinis măsura de constrângere cu caracter medical sub formă de internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită.

Ațiunea civilă depusă de xxxxxx către *Gavrilița Dinis, Maia Gavrilița* privind încasarea prejudiciului material în sumă de 5000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei s-a respins, ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, a constatat *în fapt* că:

Gavrilița Dinis la 30.08.2019, aproximativ la orele 01:00, aflându-se în satul Molovata-Nouă, raionul Dubăsari, în stradă, având intenția de a-și satisface pofta sexuală, s-a apropiat de xxxxxx, care mergea spre domiciliu, a

cuprins-o din spate, imobilizând-o, a ridicat-o de la pământ și a dus-o în apropierea unui gard, unde a culcat-o la pământ, a dezbrăcat-o din haine pentru a întreține relații sexuale cu ea, fără acordul ultimei. Xxxxx în cadrul acestor acțiuni s-a împotrivit, a strigat în ajutor, iar Gavrilița Dinis i-a astupat gura cu mâna pentru a opri strigătele.

La adresările de ajutor ale Xxxxx s-a oprit un automobil care circula pe stradă, iar Gavrilița Dinis a fugit într-o direcție necunoscută, respectiv din motive independente de voința lui, nu a realizat raportul sexual cu Xxxxx.

Potrivit Certificatului medical eliberat de medicul psihiatru al Centrului Comunitar de Sănătate Mintală Criuleni, s-a constatat că Gavrilița Dinis, se află la evidența medicului psihiatru din 09.04.2019, cu diagnoza - *"tulburare organică de personalitate, halucinatoria delirant"*.

Pentru a stabili dacă Gavrilița Dinis, la momentul săvârșirii acțiunii era responsabil de acțiunile sale, putea să conducă cu ele, a fost dispusă efectuarea expertizei judiciar-psihiatrică de ambulator.

La 23.10.2019, în cancelaria IP Dubăsari, cu nr. 3152, a fost înregistrat Raportul de expertiză judiciară nr. 2019135A0500, întocmit de expertul judiciar Țințari Eugeniu, din concluzia căruia rezultă că solicită în termeni rezonabili ca Gavrilița Dinis, să fie internat în IMSP SCP pentru efectuarea expertizei psihiatrice legale în staționar, de către experții judiciari din cadrul CML.

Potrivit Raportului de expertiză judiciară nr. 201936S0118 din 26 decembrie 2019, s-a constatat precum că, reieșind din analiza fenomenologiei comportamentale din timpul derulării evenimentelor cu conținut infrațional, la momentul comiterii infracțiunii înscrinate, Gavrilița Dinis, a dezvoltat *„tulburare psihotică predominant halucinatorie datorată utilizării nocive a alcoolului (Halucinoza alcoolică)”*, manifestată prin halucinații auditive, vizuale, idei delirante de persecuție, insomnie, frică, dezinhibiție psiho-motorie, care-i modifică în sens patologic comportamentul și-i creează un potențial infrațional iminent, era lipsit de careva critică față de starea sa, a sănătății și comportament. Conform stării psihice în perioada comiterii infracțiunii ce i se impută lui Gavrilița Dinis, nu avea capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale și nu le putea dirija, deci a acționat fără discernământ.

Astfel, Gavrilița Dinis a fost pus sub învinuire în baza art. art. 27, 171 alin.(1) Cod penal, după indicii calificativi - *"tentativă de viol, adică raportul sexual, prin constrângere fizică, profitând de imposibilitatea persoanei de a se apăra și de a-și exprima voința, care din cauze independente de voința lui, nu și-a produs efectul"*.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Țurcan-Donțu Arina în numele părții vătămate și civile Xxxxx prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit de prima instanță prin care acțiunea civilă depusă de Xxxxx către Gavrilița Dinis, Maia Gavrilița privind încasarea prejudiciului material în sumă de 5000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei să fie admisă integral.

3.1 În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

- prin infracțiune, partea vătămată Xxxxx a avut de suportat un prejudiciu de natură morală urmare a acțiunilor ilegale săvârșite cu vinovăție de către inculpat. Estimarea daunei morale suportate de către Xxxxx se probează prin faptul că, partea vătămată a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică;

- materialele cauzei penale atestă că, partea civilă Xxxxx, a avut de suferit prejudiciu cauzat personalității afective, adică acele grave suferințe de categorie psihică;

- ca urmare a faptelor comise asupra sa, partea vătămată Xxxxx a avut suferințe fizice și psihice mari, care i-au cauzat o traumă enormă și profundă. În prezent, Xxxxx cu statut de parte civilă necesită asistență psihologică îndelungată pentru recuperare. Suferințele psihologice suportate de Xxxxx sunt confirmate și prin raportul de evaluare psihologică, anexat la materialele cauzei, precum și prin alte probe;

- potrivit Raportului de evaluare psihologică nr. 287 din 27.10.2019, efectuat de Institutul pentru Familie și Inițiative Sociale din 27.10.2019, rezultă că, partea vătămată manifestă - „*simptome ale stresului post-traumatic, caracteristic persoanelor care au trăit experiența abuzului psihologic și sexual (stări de frică, anxietate sporită, tristețe profundă, sentimente de insignifianță)*”.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, a fost admis apelul declarat de avocatul *Țurcan-Donțu Arina* în numele părții vătămate și civile Xxxxx, casată sentința parțial și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care s-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de Xxxxx împotriva lui Gavrilița Dinis și Gavrilița Maia și s-a încasat de la *Gavrilița Dinis* în beneficiul xxxxx suma de **5 000** lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, pretențiile privind încasarea prejudiciului material și moral s-au respins ca neîntemeiate.

În rest sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut, că la caz s-a demonstrat cu certitudine săvârșirea de către Gavrilița Dinis a faptei prejudiciabile încriminate, prevăzută de art. 27, 171 alin. (1) Cod penal - *tentativă de viol, adică raportul sexual, prin constrângere fizică, profitând de imposibilitatea persoanei de a se apăra și de a-și exprima voința, care din cauze independente de voința lui, acesta nu și-a produs efectul.*

Cu referire la învinuirea înaintată inculpatului Gavrilița Dinis, instanța de apel a constatat în baza probelor administrate de acuzatorul de stat că, acțiunile infracționale ale inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 alin.(1) Cod penal, sentința primei instanțe nefiind contestată în această parte, de către părțile la proces.

Instanța de apel a statuat că legalitatea și temeinicia sentinței a fost contestată de către avocatul *Țurcan-Donțu Arina* în numele părții vătămate și civile xxxxx doar în latura civilă, în partea soluționării prejudiciului material și moral, motiv pentru care a verificat legalitatea sentinței doar în latura civilă, în limitele solicitărilor invocate în apelul declarat.

În conformitate cu art. 385 alin. (1), pct. 10) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: *dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui și în ce sumă.*

Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiate concluziile primei instanțe precum că, în speță nu s-a constatat comiterea faptei cu discernământ diminuat, ipoteză care eventual ar face operabilă aplicarea prevederilor art. 2011 alin. (2) Cod civil, potrivit căroră: *„instanța de judecată are dreptul, ținând cont de starea materială a persoanei vătămate și a autorului prejudiciului, de gradul de discernământ al autorului, precum și de alte circumstanțe, să-l oblige pe acesta la reparația integrală sau parțială a prejudiciului”.*

Totodată, potrivit alin. (3) art. 2011 Cod Civil - *autorul prejudiciului nu este exonerat de răspundere dacă el însuși este vinovat de faptul că a ajuns într-o astfel de stare în urma consumului de alcool, de droguri, de alte substanțe psihotrope sau din altă cauză.*

Din materialele cauzei penale, și anume din conținutul cotorului aparatului „Drager”, s-a constatat că Gavrilița Dinis la momentul săvârșirii infracțiunii se afla în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat, fiind de 0,52 mg/l.

Mai mult, în cadrul ședinței de judecată, fiind audiat expertul psihiatru **Țințari Vasile** a declarat că, *starea de sănătate a inculpatului pe de o parte este traumatismul și consumul de alcool care a fost constatat la Gavrilița Dinis și anume acest fapt a fost la baza concluziei respective.*

Prin urmare, instanța de apel a reținut că prima instanță eronat a respins acțiunea civilă și a omis aplicarea prevederilor alin. (2) și (3) ale art. 2011 Cod civil, or, din materialele cauzei penale rezultă că, inculpatul Gavrilița Dinis ca autor al prejudiciului nu poate fi exonerat de răspundere dacă el însuși a fost vinovat de faptul că a ajuns într-o astfel de stare, în urma consumului de alcool.

Astfel, soluționând acțiunea civilă înaintată de partea vătămată și civilă Xxxxx în partea încasării prejudiciului moral, instanța de apel a menționat că, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.); nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei.

Instanța de apel a menționat că, despăgubirile pentru daunele morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată

Instanța de apel a constatat că, prin acțiunile infracționale comise de inculpatul Gavrilița Dinis reclamantei Xxxxx i-au fost cauzate suferințe fizice și care sunt resimțite și în prezent.

Conform Raportului de evaluare psihologică nr. 287 din 27.10.2019, efectuat de Institutul pentru Familie și Inițiativei Sociale din 27.10.2019 s-a constatat că, sfera afectivă și relațională indică simptome ale stresului post-traumatic, caracteristic persoanelor care au trăit experiența abuzului sexual (frica, rușine sporită, tendințe depresive, tendințe de izolare socială, percepția negativă asupra propriului corp, devalorizarea persoanelor de sex masculin, incapacitatea de a se simți în siguranță, acuze somatice și furie în raport cu Gavrilița Dinis).

Prin urmare, instanța de apel evaluând mărimea compensației ale prejudiciului moral, ținând cont de faptul că reclamantei i s-au cauzat suferințe psihice care sunt resimțite și în prezent, a conchis că, suma de 5000 lei este una justă și echitabilă, ca urmare a acțiunilor ilegale comise față de reclamantă și a suferințelor psihice care i-au fost cauzate.

În ceea ce privește pretențiile invocate de reclamanta Xxxxx în partea încasării prejudiciului material în sumă de 5000 lei, instanța de apel a reținut că, formarea din: procurarea unor ochelari noi – 1 045 lei, cheltuieli legate de compensare a costului telefonului deteriorat părții vătămate – 3 000 lei și cheltuieli de deplasare.

În susținerea pretențiilor de ordin material, reclamanta Xxxxx a anexat chitanța nr. 70 prin care se atestă efectuarea unei comanzi de ochelari din 25.08.201 (f. d.193, vol. I).

În acest sens, instanța de apel a respins ca nefondate pretențiile de ordin material invocate de reclamanta Xxxxx, deoarece reclamanta nu a probat prin careva probe pertinente, concludente, utile și veridice suportarea prejudiciului material în quantum de 5000 lei. Or, chitanța anexată la cererea de chemare în judecată nu poate fi admisă, deoarece reclamanta a invocat că a procurat ochelari noi, după evenimentele petrecute la 30.08.2019, însă chitanța menționată datează din 25.08.2017.

Astfel, pretențiile privind încasarea prejudiciului material au fost respinse ca neîntemeiate, deoarece partea civilă nu a administrat probe certe care să dovedească quantumul prejudiciului material solicitat.

5. Nefiind de acord cu soluția adoptată de către instanța de apel, avocatul *Musteață Sergiu* în numele inculpatului Gavrilița Dinis a declarat recurs ordinar, solicitând casarea totală a deciziei cu menținerea sentinței.

5.1. În argumentarea recursului, avocatul inculpatului menționează că:

- instanța de apel a interpretat eronat prevederile art.2011 Cod Civil, care reglementează răspunderea pentru prejudiciul cauzat de o persoană cu discernământ diminuat, deși materialele cauzei, inclusiv explicațiile expertului, denotă că inculpatul nu a acționat cu discernământ diminuat;

- instanța de apel a făcut trimitere la aceste prevederi și la constatarea că la momentul comiterii infracțiunii, inculpatul se afla în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat și a concluzionat că instanța de fond eronat a respins

acțiunea civilă, omițând prevederile alin.(2) și alin.(3), art.2011 Cod Civil, deoarece autorul prejudiciului nu urma a fi exonerat de răspundere dacă el însuși este vinovat de faptul că a ajuns într-o astfel de stare în urma consumului de alcool, prin urmare aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată, prin ce a admis o eroare de drept, or, acest articol nu este aplicabil speței.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1), pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul *Crijanovschi Sergiu* a depus referință, pledând pentru inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta este pasibil admiterii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat de către avocatul *Musteață Sergiu* în numele inculpatului Gavrilița Dinis, se atestă că titularul acestuia a indicat temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, criticând decizia instanței de apel în latura civilă în partea soluționării acțiunii civile.

Având în vedere argumentele aduse în recurs, Colegiul penal lărgit reține că, potrivit art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.*

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; **dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.***

În același context, Colegiul penal lărgit menționează că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a avea în vedere că, nu numai nemotivarea

hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă un temei de casare.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, *hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.*

Potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, *decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

Verificând criticile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, decizia instanței de apel nu este motivată suficient în latura civilă, în partea soluționării cerințelor de încasare a prejudiciului moral, prin ce s-a admis erorile de drept prescrise de art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

În acest context, instanța de recurs menționează, potrivit dispoziției art. 2011 alin. (1) - (3) Cod civil - „*persoana în privința căreia nu s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară care a cauzat un prejudiciu aflându-se în imposibilitatea de a conștientiza sau dirija pe deplin acțiunile sale (discernământ diminuat) nu răspunde pentru prejudiciu. Instanța de judecată are dreptul, ținând cont de starea materială a persoanei vătămate și a autorului prejudiciului, de gradul de discernământ al autorului, precum și de alte circumstanțe, să-l oblige pe acesta la reparația integrală sau parțială a prejudiciului.*

Autorul prejudiciului nu este exonerat de răspundere dacă el însuși este vinovat de faptul că a ajuns într-o astfel de stare în urma consumului de alcool, de droguri, de alte substanțe psihotrope sau din altă cauză”.

Astfel, Colegiul penal lărgit notează că prin sentință, acțiunea civilă înaintată de către avocatul Țurcan-Donțu Arina în numele părții vătămate și civile Xxxxx a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prima instanță a constatat că, Gavrilița Dinis a comis fapta fiind fără discernământ, fapt confirmat prin concluziile Raportului de expertiză judiciară nr. 201936S0118 din 26 decembrie 2019, și declarațiile expertului judiciar, Cazacu Vasile (f.d.232, vol. I).

Drept urmare, operând cu prevederile art.2011 alin.(1) Cod civil, care stipulează că - *persoana în privința căreia nu s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară care a cauzat un prejudiciu aflându-se în imposibilitatea de a conștientiza sau dirija pe deplin acțiunile sale (discernământ diminuat) **nu răspunde pentru prejudiciu***, prima instanță a conchis că inculpatul Gavrilița Dinis nu poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat părții vătămate.

La fel, prima instanță a statuat că, la caz nu sunt aplicabile prevederile alin.(2) ale art. 2011 Cod civil, din considerentul că nu s-a constată comiterea faptei cu discernământ diminuat.

Sentința a fost contestată cu apel de către avocatul Țurcan-Donțu Arina în numele părții vătămate și civile Xxxxx.

Fiind investită cu judecarea apelului nominalizat, instanța de apel a admis apelul, casând parțial sentința a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunea civilă a fost admisă parțial,

fiind dispusă încasarea de la *Gavrilița Dinis* în beneficiul *xxxxx* a sumei de 5 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Instanța de apel a stabilit că, prima instanță eronat a respins acțiunea civilă și omis aplicarea prevederilor alin. (2) și (3) art. 2011 Cod Civil, or, din materialele cauzei penale rezultă că, inculpatul *Gavrilița Dinis* ca autor a prejudiciului nu putea fi exonerat de răspundere dacă el însuși este vinovat de faptul că a ajuns într-o astfel de stare în urma consumului de alcool.

Colegiul penal lărgit, analizând lucrul judecat de către instanțele ierarhic inferioare constată că, atât sentința, cât și decizia instanței de apel sunt afectate de erori procesuale, care nu pot fi remediate în prezenta procedură, din atare considerente cele avansate de recurent urmează a fi admise parțial, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs menționează că, instanțele de fond au abordat superficial problema soluționării acțiunii civile, fapt datorat aprecierii selective a probelor ce determină starea de responsabilitate a inculpatului la momentul comiterii infracțiunii încriminate.

Astfel, Colegiul penal lărgit notează că prin Raportul de expertiză judiciară nr. 201936S0118 din 26 decembrie 2019 (f. d. 133-138, vol. I), s-a constată că, „ (...) reieșind din analiza fenomenologiei comportamentale din timpul derulării evenimentelor cu conținut infracțional, la momentul comiterii infracțiunii încriminate, *Dinis Gavrilița*, a dezvoltat „*Tulburare psihotică predominant halucinatorie datorată utilizării nocive a alcoolului (Halucinoza alcoolică)*” (f.d.133-138 vol. I).

Totodată, potrivit declarațiilor expertului judiciar psihiatru *Cazacu Vasile* (f.d.232 vol. I), audiat în cadrul judecării cauzei în primă instanță, descrise în partea descriptivă atât a sentinței, cât și a deciziei instanței de apel, se constată că starea de iresponsabilitate inculpatului *Gavrilița Dinis* a fost cauzată de „traumatism și consumul de alcool”.

Prin urmare, se constată că instanța de apel fără a determina în cumul cauzele stării de iresponsabilitate a inculpatului *Gavrilița Dinis* la momentul comiterii faptei infracționale, a mers pe idea preconcepută că starea de iresponsabilitate se datorează doar stării consumului de alcool și nu a verificat versiunea expertului judiciar precum că, starea de iresponsabilitate a fost cauzată și de traumatism.

Mai mult ca atât, până la aplicabilitatea prevederilor alin. (2) și (3) art. 2011 Cod civil, instanța de apel urma să ia în considerație și prevederile alin. (1) al articolului menționat, potrivit căruia -„persoana în privința căreia nu s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară care a cauzat un prejudiciu aflându-se în imposibilitatea de a conștientiza sau dirija pe deplin acțiunile sale (discernământ diminuat) nu răspunde pentru prejudiciu”.

Așadar, Colegiul penal lărgit constată că soluționarea acțiunii civile urma a fi precedată și de clarificarea faptului existenței unei măsuri de ocrotire judiciară asupra inculpatului *Gavrilița Dinis* la data comiterii tentativei de viol.

De asemenea, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel operând cu prevederile alin.(2) și (3) ale art. 2011 Cod civil, în decizia adoptată nu a motivat

condițiile obligatorii prevăzute la alin.(2) și anume: **starea materială a persoanei vătămate și a autorului prejudiciului, de gradul de discernământ al autorului, precum și de alte circumstanțe.**

Mai mult ca atât, Colegiul penal reține că instanța de apel ajungând la concluzia admiterii parțiale a acțiunii civile, a dispus încasarea prejudiciului moral din contul inculpatului Gavrilița Dinis, fără a ține cont de faptul că prin ordonanța de recunoaștere în calitate de reprezentant legal al învinuitului din 30 decembrie 2019, Gavrilița Maia a fost recunoscută reprezentantul legal al inculpatului Gavrilița Dinis (f.d.140 vol. I).

În această consecutivitate, se reține că instanța de apel nu a respectat întocmai prescripțiile de drept nominalizate, or Colegiul penal lărgit reține că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanțe și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unor concluzii premature și nemotivate în partea soluționării acțiunii civile.

Este de menționat faptul că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu Legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, contrar prevederilor art.6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (*cauza Fomin vs Moldova din 11.10.2011, nr.36755/06*).

Reieșind din aspectele elucidate și ținând cont de faptul că motivarea deciziei instanței de apel este contradictorie, iar erorile evidențiate nu pot fi corectate de instanța de recurs, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia cu privire la necesitatea casării parțiale a deciziei instanței de apel, în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceiași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanță de apel, nu pot fi reparate de către instanță de recurs în prezenta procedură.

În acest context, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia; să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual - penale asupra

motivelor esențiale invocate în apel de către avocat în interesele succesorului părții vătămate, nominalizate și în prezenta decizie, precum și în măsura competenței asupra argumentelor invocate în cererea de recurs, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1), pct. 1), pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul *Musteață Sergiu* în numele inculpatului Gavrilița Dinis.

Se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Gavrilița Dinis xxxxx**, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral, cu remiterea cauzei în această parte la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei contestate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea prin care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 30 iunie 2022.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Catan Liliana

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena